

Ekonomiska Nyckeltal

I ekonomiska analyser och uppföljning används ofta nyckeltal. Det är vanligt att större företag utvecklar egna nyckeltal för att analysera och följa upp verksamheten.

De mest allmängiltiga nyckeltalen är vinstmarginal, avkastning på eget kapital och på totalt kapital, soliditet och likviditet.

Vinstmarginal

Vinstmarginalen har blivit det mest generella nyckeltalet för att relatera vinsten till verksamhetens omfattning.

Samma skala fungerar för nästan alla branscher.

Grundformel

$$\text{Vinstmarginal} = \frac{\text{Vinst före skatt}}{\text{Summa intäkter}}$$

Tumregler för vinstmarginal

Omkring 1-3% Svagt resultat

Över 5%. Godkänt resultat

Många företag har 7% över en konjunkturcykel som affärs mål.

Över 10 %. Mycket bra resultat

Uppåt 20 % Extremt bra resultat

Avkastning på eget kapital

Resultatet, vinsten, som procentandel av Eget Kapital.

Detta är aktieägarnas mått. Det visar vilken avkastning de fått på det kapital de satsat. Ibland räknas avkastning per aktie, i praktiken samma sak.

Grundformel

$$\text{Avkastning på eget kapital} = \frac{\text{Vinst före skatt}}{\text{Eget kapital}}$$

Att äga aktier är mer riskfyllt än att placera pengarna på ett bankkonto eller i stadsobligationer. Därför bör avkastningen på eget kapital med god marginal överstiga bäst bankränta. Långsiktig har avkastningen på aktier i snitt varit påtagligt högre jämfört med obligationer och bank.

Svag avkastning

En avkastning på mindre än 5 % är klart dålig och ett tecken på att företaget har problem. Under 10% avkastning på eget kapital är också ett svagt resultat.

Bra avkastning

För ägarna är det bra att få en avkastning på över 10 %. Det är däremot inget säkert mått på att företaget är lönsamt. T ex tjänsteföretag och kunskapsföretag har vanligen förhållandevis små balansräkningar och litet eget kapital i förhållande till resultaträkningen. Det betyder att en svag vinst och dålig vinstmarginal ändå kan motsvara en hög avkastning på eget kapital.

Avkastningen på eget kapital visar hur stor vinsten varit.

Aktieägarna får del av dessa pengar genom aktieutdelning eller värdestegring på aktierna för börsnoterade aktier. Om företaget säljs betalar köparen köpeskillingen till aktieägarna.

Avkastning på totalt kapital

Resultatet som procentandel av det totala kapitalet. Vanligen rörelseresultatet, men det kan också beräknas på resultatet, vinsten, som andel av totalt kapital.

Detta nyckeltal är t ex koncernledningens avkastningsmått för affärsenheter i stora koncerner. Totalt kapital är ett annat begrepp för summa tillgångar, anläggningstillgångar plus omsättningstillgångar

Nyckeltalet visar hur bra ett dotterbolaget förmår förränta det kapital som dotterbolaget disponerar. En utveckling av detta mått är avkastning på arbetande kapital. Där ser man bara till det kapital som krävs för verksamheten, inte t ex finansiella placeringar.

Grundformel

$$\text{Avkastning på totalt kapital} = \frac{\text{Rörelseresultatet}}{\text{Totalt kapital}}$$

(Totaltkapital = anläggningstillgångar + omsättningstillgångar)

Svag avkastning

Under 5 % är en svag avkastning. Under 10 % är också en ganska svag avkastning

God avkastning

Över ca 10 % är bra avkastning. Men det säger inte automatisk att verksamheten är lönsam av samma skäl som gäller för avkastning på eget kapital. Det är dock ett bra instrument för att jämföra olika verksamheter och dotterbolag inom en koncern.

Soliditet

Soliditeten visar hur stort det egna kapitalet är i relation till summa tillgångar, anläggningstillgångar plus omsättnings-tillgångar.

Formel

$$\text{Soliditet} = \frac{\text{Eget kapital}}{\text{Totalt kapital}}$$

(Totaltkapital = anläggningstillgångar + omsättningstillgångar)

Låg soliditet

Låg soliditet betyder att det egna kapitalet är litet och skulderna därmed stora.

Under 20% är låg soliditet som sänker förtroendet för företaget.

Låg soliditet kan bero på att företaget haft dålig lönsamhet och gått med förlust i flera år. Förlust dvs ett negativt resultat före skatt minskar det egna kapitalet och därmed soliditeten.

Snabbväxande och expansiva företag får ofta problem med soliditeten även om de är lönsamma. Det beror på att snabb tillväxt ofta kräver kapitalkrävande investeringar och att omsättningstillgångarna ökar med tillväxten. Med ökade lån minskar soliditeten. Låg soliditet är i detta fall ett resultat av framgång.

Helägda dotterbolag i stora koncerner har ofta mycket låg soliditet därför att vinsterna samlas centralt i koncernen. Koncernens soliditet står som garanti för alla dotterbolagens betalningsförmåga.

God soliditet

Över 25% - 30% är bra soliditet.

Lönsamma familjeföretag har ofta mycket hög soliditet. De har inga lån. Bara kortsiktiga skulder såsom leverantörs-skulder och skatteskulder.

Vanliga börsnoterade företag har sällan över 50% eftersom aktieägarna vill ha del av vinsterna genom utdelning på aktierna. En aktieutdelning minskar det fria egna kapitalet och kassan när utdelningarna betalas ut.

Likviditet

Likviditeten är ett mått på företagets förmåga att betala fakturor och andra fodringar. På kort sikt kan företaget räkna med att betala fodringar med kassan och kundfodringarna som normalt betalas inom en dryg månad. De kortfristiga skulderna som ska betalas under samma period, en dryg månad, består i huvudsak av leverantörs-skulder och skatteskulder.

Formel

$$\text{Likviditet} = \frac{\text{Kassa + kundfodringar}}{\text{Kortfristiga skulder}}$$

God likviditet

Med perspektivet en dryg månad fram i tiden betyder 100 % likviditet att kassan plus kundfodringar precis räcket till att betala förväntade kortfristiga skulder som leverantörs-skulder och skatteskulder. Det är en osäker situation. En god likviditet bör i stället motsvara minst 2-300 %. Då har företaget en marginal som motsvarar leverantörsskulder och skatter under ett par månader.

Faktorer som kan gör likviditeten svårbedömbär

Om företaget har en checkräkningskredit som bara delvis utnyttjats har de en bättre betalningsförmåga än vad likviditeten visar. Hela krediten kan användas för att betala fakturor.

Många företag räknar alla skulder som ska betalas inte inom en månad utan inom ett år som kortfristiga. De kan också räkna planerade amorteringar på lån som kortfristiga. Det kan ge likviditetstal på under 100 % trots att de har en god betalningsförmåga

Om kunderna betalar på t ex 60 dagar i stället för 30 dar blir betalningsförmågan sämre jämfört med likviditeten. Slutsats. Likviditetstal bör tolkas med försiktighet. Sjukande likviditet i kombination med låg vinstmarginal är ett varningstecken. Med låg stabil likviditet, väl under 100 % i kombination med bra vinstmarginaler och stabil soliditet, då kan man bortse från den låga likviditeten.